

In memoriam – Prof. univ. dr. emerit
MARIA PĂTROESCU

24 octombrie 1939 – 12 noiembrie 2026

Cu profundă tristețe anunțăm trecerea la cele veșnice a doamnei prof. univ. dr. emerit Maria Pătroescu, profesor emerit al Universității din București și una dintre personalitățile care au marcat profund evoluția geografiei și a științei mediului din România.

Timp de peste șase decenii, activitatea sa a fost strâns legată de Universitatea din București și de Facultatea de Geografie. Profesor, cercetător, mentor și constructor de instituții, Maria Pătroescu a contribuit decisiv la consolidarea unei școli românești de cercetare a mediului bazate pe interdisciplinaritate, rigoare științifică și legătura permanentă dintre cercetare, educație și aplicarea rezultatelor în societate.

O viață dedicată Universității din București și Geografiei

Absolventă, în 1962, a Facultății de Geologie-Geografie a Universității din București, Maria Pătroescu și-a construit întreaga carieră academică în cadrul acestei universități, parcurgând succesiv treptele de preparator, asistent, lector, conferențiar și, din 1996, profesor universitar. Ulterior, ca profesor emerit, a continuat să rămână apropiată de viața academică, de cercetare și mai ales de generațiile tinere, în care a investit resurse uriașe.

În anul 1982 a obținut titlul de doctor în geografie cu teza *„Studiu biogeografic al Subcarpaților dintre Râmnicu Sărat și Buzău”*, realizată sub îndrumarea profesorului Grigore Posea și publicată ulterior, în anul 1996, sub titlul *„Subcarpații dintre Râmnicu Sărat și Buzău. Potențial ecologic și exploatare biologică”*.

Prin activitatea sa didactică, a contribuit la formarea mai multor generații de geografi și specialiști în domeniul mediului. A susținut discipline fundamentale și aplicative precum Biogeografie, Geoecologie, Biomuri continentale, Geografia mediului, Ecosisteme terestre și acvatice, Evaluarea impactului asupra mediului, Studii și bilanțuri de mediu, Arii protejate, precum și discipline dedicate relației dintre societate și mediul înconjurător.

Dimensiunea internațională a activității sale academice a inclus stagii și colaborări cu instituții din Franța, Japonia și Marea Britanie și activități didactice ca profesor asociat la Institutul „Julius Nyerere” din Guineea, Academia de Studii Economice din București și Universitatea din Craiova.

Un constructor de instituții și programe academice

Una dintre contribuțiile fundamentale ale profesoarei Maria Pătroescu a fost dezvoltarea domeniului Știința Mediului în cadrul Facultății de Geografie. Alături de prof. univ. dr. Valer Trufaș, a avut un rol determinant în dezvoltarea și consolidarea specializării Știința Mediului (inițial Cercetarea mediului) și în construirea unei direcții academice care a apropiat geografia de ecologie, conservarea biodiversității, evaluarea impactului asupra mediului și managementul problemelor de mediu.

Această viziune s-a reflectat ulterior în dezvoltarea programelor de master Gestiunea durabilă a peisajelor geografice, Evaluarea Integrată a Stării Mediului și Politici de Mediu pentru Dezvoltare Durabilă, precum și în formarea unor generații de specialiști care activează astăzi în universități, institute de cercetare, administrația publică, organizații neguvernamentale și sectorul privat.

S-a implicat, de asemenea, în extinderea formării geografice dincolo de centrul universitar bucureștean, prin activitatea desfășurată în cadrul Filialei Călimănești a Facultății de Geografie și prin dezvoltarea programelor de pregătire în domeniile hidrologiei, meteorologiei și supravegherii calității mediului.

CCMESI și construirea unei școli de excelență în cercetare a mediului

O componentă definitorie a carierei profesoarei Maria Pătroescu a fost legată de Centrul de Cercetare a Mediului și Efectuare a Studiilor de Impact – CCMESI, înființat în anul 1993 împreună cu prof. univ. dr. Valer Trufaș.

Între 1997 și 2015, Maria Pătroescu a fost directorul CCMESI. În această perioadă, Centrul s-a afirmat ca un important nucleu de cercetare fundamentală și aplicată în domeniile științei mediului, geografiei, ecologiei, conservării biodiversității, evaluării impactului asupra mediului și, ulterior, ecologiei urbane.

C. C. M. E S. I.

Sub conducerea sa au fost dezvoltate numeroase proiecte de cercetare, naționale și internaționale, dedicate evaluării calității mediului, monitorizării spațiilor verzi urbane, biodiversității, ariilor protejate, reconstrucției ecologice și planificării durabile a orașelor.

Mai important însă decât proiectele și publicațiile a fost modelul de cercetare pe care l-a construit, orientat către cerințele societății (*Qui prodest?*) și către rezultate cu impact pe termen mediu și lung. CCMESI a devenit un spațiu în care studenții puteau intra foarte devreme în contact cu cercetarea de teren, proiectele științifice, comunitatea academică, disciplina și etica cercetării. Această cultură a formării prin cercetare constituie una dintre cele mai importante moșteniri lăsate Facultății de Geografie.

Parcul Natural Porțile de Fier, un proiect de suflet

Un loc aparte în activitatea prof.univ.dr.emerit Maria Pătroescu l-a ocupat regiunea Porțile de Fier. De-a lungul mai multor decenii, a coordonat și a participat la cercetări privind Dunărea și Defileul Dunării, biodiversitatea, structura și distribuția habitatelor, funcționalitatea ecosistemelor, relația dintre comunitățile umane, peisaj și patrimoniul natural.

A avut o contribuție esențială la fundamentarea științifică și dezvoltarea instituțională a Parcului Natural Porțile de Fier, iar implicarea sa a continuat inclusiv prin activitatea în cadrul Consiliului Științific al Parcului, pe care l-a prezidat.

Pentru generații de studenți, doctoranzi și cercetători ai Facultății de Geografie, Parcul Natural Porțile de Fier au devenit, datorită și eforturilor sale, un adevărat laborator în aer liber pentru cercetarea mediului, conservarea biodiversității și înțelegerea relațiilor dintre natură și comunitățile umane.

Educația pentru mediu și deschiderea către societate

Maria Pătroescu a înțeles foarte devreme că protecția mediului nu poate rămâne exclusiv un subiect academic. De aici a rezultat preocuparea constantă pentru educația ecologică, pentru implicarea tinerilor și pentru transferul cunoașterii științifice către societate.

În cadrul Centrului Carpato-Danubian de Geoecologie, pe care l-a condus și al cărui președinte de onoare a devenit ulterior, a susținut dezvoltarea în România a unor importante programe internaționale de educație pentru mediu, între care Eco-Școala, Steagul Albastru (Blue Flag) și Tinerii Reporteri pentru Mediu (Young Reporters for the Environment).

Aceeași deschidere către societate a caracterizat și cercetarea sa. A promovat permanent dialogul dintre universitate și administrația publică, autoritățile de mediu, administrațiile ariilor protejate și practicienii din domeniul protecției mediului.

Ecologia urbană și recunoașterea internațională

În ultimele decenii ale activității sale, Maria Pătroescu a contribuit substanțial la dezvoltarea ecologiei urbane în România, promovând analiza integrată a mediului urban și cercetările privind spațiile verzi, calitatea mediului în zonele rezidențiale, conflictele de mediu și rolul infrastructurii verzi în funcționarea orașelor.

Contribuția sa în acest domeniu a primit și o importantă recunoaștere internațională prin alegerea sa ca membru de onoare al Society for Urban Ecology, una dintre organizațiile internaționale de referință în domeniul ecologiei urbane.

Publicațiile realizate împreună cu colaboratorii și foștii săi doctoranzi în domenii precum conservarea biodiversității, ariile protejate, ecologia urbană și evaluarea integrată a mediului au contribuit la internaționalizarea cercetării dezvoltate în cadrul Facultății de Geografie și al CCMESI.

Profesorul și mentorul

Poate cea mai importantă moștenire a profesoarei Maria Pătroescu rămâne însă școala de oameni pe care a construit-o, care au avut un model real de inovare, dedicare, demnitate, implicare, seriozitate și dorință de a depăși limitele timpului.

În anul 1993, împreună cu prof. univ. dr. Valer Trufaș, a pus bazele Simpozionului Național al Studenților Geografi, construit în jurul unei idei în care a crezut întreaga viață: aceea că tinerilor trebuie să li se ofere foarte devreme șansa de a cerceta, de a-și prezenta ideile și de a intra în dialog cu comunitatea academică.

A coordonat 30 de doctoranzi și a îndrumat un număr mult mai mare de studenți și tineri cercetători. Pentru mulți dintre aceștia, nu a fost doar coordonator științific, ci omul care le-a oferit prima oportunitate reală de a intra într-un proiect, de a face cercetare de teren, de a participa la o conferință, de a publica sau de a-și construi propriul drum profesional.

De-a lungul a peste trei decenii, această manifestare a devenit o adevărată școală pentru numeroase generații de geografi. Mulți dintre cei care și-au prezentat primele cercetări în cadrul simpozionului au devenit ulterior profesori universitari, cercetători, doctoranzi sau experți în instituții publice, organizații de mediu și companii.

Prof.univ.dr.emerit Maria Pătroescu a avut o capacitate rară de a descoperi și încuraja tineri. Era exigentă în privința calității muncii, dar în aceeași măsură generoasă în oferirea de oportunități. Nu a construit doar proiecte și instituții, ci mai ales cariere și comunități profesionale.

O moștenire care continuă

Alături de soțul său, prof. univ. dr. Constantin Pătroescu, a format un tandem în care viața de familie și pasiunea pentru cercetarea mediului s-au împletit firesc de-a lungul unei întregi vieți.

Pentru colegi, foști studenți și doctoranzi, amintirea Mariei Pătroescu va rămâne legată de imaginea unui profesor exigent, direct și generos, de energia cu care susținea o idee în care credea și, mai ales, de extraordinara sa încredere în oameni și în capacitatea generațiilor tinere de a continua ceea ce a început.

Moștenirea sa nu se măsoară doar în cărți, articole, proiecte, cursuri sau instituții. Ea poate fi regăsită în oamenii pe care i-a format, în comunitatea profesională pe care a construit-o, în instituțiile pe care le-a dezvoltat și în ideea că știința mediului trebuie să fie, în același timp, riguroasă, interdisciplinară și utilă societății.

Astăzi, direcțiile de cercetare dezvoltate în cadrul CCMESI, activitatea numeroșilor săi foști doctoranzi și studenți, cercetările desfășurate în domeniul conservării biodiversității, ecologiei urbane și științei mediului și generațiile de tineri cercetători care le continuă reprezintă cea mai vie formă a moștenirii sale academice.

Opera, instituțiile și, mai ales, școala de oameni pe care a construit-o vor duce mai departe numele profesoarei Maria Pătroescu.

Va rămâne în amintirea celor care au cunoscut-o prin excelența sa în cercetarea geografică și a mediului, remarcabila etică profesională, voința de fier și spiritul de inovare, dar mai ales prin capacitatea de a construi echipe, de a inspira oameni și de a deschide drumuri.

Ne-ați învățat multe, iar pentru tot ceea ce ne-ați dăruit prin cunoaștere, experiență și exemplu, vă suntem profund recunoscători!

Dumnezeu s-o odihnească în pace!